

Krizový plán Mateřské školy Luštěnice

1. ÚVOD

Krizový plán školy je součástí Školního preventivního programu. Krizový plán školy se uplatňuje při řešení krizových situací ve škole. Jeho základem je Metodický pokyn k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (č.j. 20 006/2007-51 ze dne 16.10.2007), který vydalo MŠMT.

Krizový plán obsahuje krizové situace, postupy v krizových situacích a následnou intervenci. Cílem krizového plánu je stanovit závazný postup pro všechny pracovníky školy v krizových situacích. Krizovou situací rozumíme například situaci, která vyžaduje přerušování výchovně-vzdělávacího procesu v dané třídě a případné oddělení jednoho či více dětí od zbytku třídy.

S krizovým plánem jsou seznámeni všichni zaměstnanci školy a je k dispozici u ředitelky školy.

Školní preventivní tým

- Bc. Eva Chládková – ředitelka školy
- Petra Weberová – zástupkyně ředitelky
- Mgr. Nikola Kunertová – učitelka
- Martina Chládková – učitelka

Preventivní zařízení:

- Pedagogicko-psychologická poradna (PPP)
- Speciálně-pedagogické centrum (SPC)
- Klinický psycholog
- Dětská psychiatrie
- OSPOD – dle místa bydliště dítěte (Mladá Boleslav)
- Policie ČR
- Hasiči
- Záchranná služba
- Integrovaný záchranný tým

2. KRIZOVÉ SITUACE

strana:

• afektivní záchvat	2
• afektivní stav nebo agresivní chování dítěte s PAS	2
• epileptický záchvat	4
• šikana a extrémní projevy agrese	6
• užívání tabákových výrobků, alkoholu a omamných látek	7
• úraz	8
• krádež	8
• poškozování školního majetku (vandalismus)	9
• zanedbávání povinné předškolní docházky	9

Afektivní záchvat

Jde o záchvatové epizody dětského věku nezávažného charakteru. Dítě může v úvodu silně plakat, vztekat se, poté může zadržet dech nebo zůstat ve fázi nádechu, promodrat v obličeji či úplně zblednout. Může následovat porucha vědomí někdy až bezvědomí, mohou se přidat i záškuby končetin či pomočení. Tento stav trvá kolem jedné minuty, po které se dítě probere zpravidla velmi unavené.

Primární intervence

- Zajistit bezpečnost dítěte, které se nachází v krizové situaci, oddělit ho od ostatních dětí, pokud to jde, odvést ostatní děti pryč nebo je poslat na druhou stranu třídy.
- Uvědomit co nejrychleji osobu, která mi pomůže situaci řešit (někdo z preventivního týmu, jiná učitelka nebo asistentka).
- Nemohu-li třídu opustit, je vhodné poslat pro pomoc „spojku“ (spolehlivé dítě).
- V případě nutnosti okamžitě volat záchrannou službu.
- Zajistit bezpečnost ostatních dětí.
- Pokud dítě přebírá zdravotník, pedagog se vrací k ostatním dětem.
- Pokud je nutná přítomnost pedagoga u dítěte v krizové situaci, převezme dozor nad třídou jiný pedagog.

Následná intervence

- Třídní učitelka informuje zákonného zástupce dítěte a ředitelku školy.
- Třídní učitelka, ředitelka zajistí další práci s dítětem, jeho zákonnými zástupci či se třídou dle potřeby.

Afektivní stav nebo agresivní chování dítěte s PAS

Afekt je výraznou emoční reakcí na podnět, záchvat hněvu, smutku, radosti, strachu, úzkosti atp. Afekt způsobuje fyziologické změny a intenzivní emoční prožitek. V důsledku afektu může dojít k časově ohraničenému snížení kontroly nad vlastním

jednáním a v některých případech i k její naprosté ztrátě. U dětí s poruchou autistického spektra se častěji než v běžné populaci setkáváme s emoční dysregulací, tj. oslabenou schopností kontroly emocí. Někteří jedinci s autismem snáze podléhají svým emocím, afekty se u nich vyskytují frekventovaněji, trvají delší dobu nebo se projevují s větší intenzitou. V souvislosti s autismem je důležité rozlišovat dva druhy afektů, které vznikají na základě odlišných příčin.

Prvním druhem afektu je **tantrum**, které bývá častou reakcí na nějaké omezení. Příčinou je touha po dosažení nějakého cíle. Je to způsob, jak si něco vydobýt nebo přesněji řečeno vyvztekát. Tantrum je často doprovázeno křikem, projevy zlosti, agrese či autoagrese nebo naopak lítostí, pláčem a někdy i smlouváním nebo vyjadřováním nějakého požadavku. Tantrum typicky ustupuje v momentě, kdy jedinec dostane to, co chce.

Druhým druhem afektu je **meltdown**, kdy dochází k „roztavení“ ovládacích mechanismů. Projevy jsou podobné tantru. Meltdown může provázet také křik, pláč, agrese či sebepoškozování. Meltdown způsobí přetížení centrální nervové soustavy. Podněty, které jedince zahltí, mohou být smyslové, sociální, kognitivní nebo emocionální povahy. Meltdown se může spustit během okamžiku, v řádu několika minut. Často se však přetížení u člověka hromadí i několik dnů, než k propuknutí meltdownu dojde. Pak stačí malý podnět, aby k meltdownu došlo, poslední kapka dopadne a dojde k přelítí pomyslné nádoby. Meltdown je způsobený neúnosnou zátěží při zpracovávání různých podnětů.

Primární intervence

- Snažit se zajistit bezpečí ostatním, na dítě v akutním afektivním stavu hovořit klidným hlasem (v případě, negativní reakce s ním nekomunikujeme), popisovat situaci, snažit se ho uklidnit.
- Odstranit z dosahu dítěte nebezpečné předměty.
- Přivolat pomoc alespoň jednoho dalšího dospělého.
- Stále se snažit dítě verbálně uklidnit, pomalu se k němu přibližovat, ale pouze do bezpečné vzdálenosti (vždy je třeba vzít v úvahu fyzickou sílu dítěte, která se v situaci afektu násobí).
- Pokud dítě na uklidňování reaguje, můžeme se k němu dále přibližovat, přičemž stále hovoříme klidným hlasem a uklidňujeme ho. **Tantrum** lze ve většině případů takto ovlivnit. Pokud propukne **meltdown**, je zapotřebí zachovat klid, nechat jej eskalovat a proběhnout. Dobré je omezit další zdroje rušivých a znervózňujících podnětů. Není vhodné na dítě křičet, klást požadavky ani ho trestat.

Následná intervence

- Třídní učitelka informuje zákonného zástupce dítěte a ředitelku školy.
- **Tantrum** lze posléze „tvarovat“ výchovnými intervencemi, například pozitivní nebo negativní motivací, vysvětlováním, odvedením pozornosti, nácvikem

zvládání a vybití zlosti. U meltdownu tyto způsoby intervence ke zlepšení obvykle nevedou.

Vznik této rizikové situace mimo budovu školy (vycházka, výlet apod.)

Pedagogický pracovník/asistent by měl při mimoškolních akcích zohlednit specifika projevů dítěte s PAS (např. cestování v MHD jako spouštěč problémového chování dítěte apod.).

Primární intervence

- Jestliže přeci jen dojde ke krizové situaci, je třeba zajistit bezpečí ostatních dětí, dítě s PAS se snažit verbálně uklidňovat, zastavit ho, fyzicky blokovat cestu k silnici a dalším nebezpečným místům (např. potok, most ...).
- Je také vhodné zajistit, aby se do řešení situace nezapojovali kolemjdoucí a ostatní neznámé/nepoučené osoby.
- Čekat, až afekt u dítěte s PAS zeslábně, nebo přejde úplně.

Následná intervence

- Třídní učitelka informuje zákonného zástupce dítěte a domluví s ním další kroky, které budou následovat.
- Třídní učitelka informuje ředitelku školy.
- Třídní učitelka, popř. ředitelka, zajistí další práci s dítětem, jeho zákonnými zástupci či se třídou dle potřeby.

Epileptický záchvat

Epileptické záchvaty jsou epizody náhlé a přechodné abnormální funkce mozkové aktivity, které se projevují dočasnou změnou vědomí či vnímání, chování, hybnosti či citlivosti. U větších záchvatů může dojít k bezvědomí dítěte a generalizovaným svalovým křečím. Dítě často nedýchá nebo se objevuje chrčivé dýchání, slinění a rytmické symetrické záškuby všemi končetinami. Na konci záchvatu se dítě často pomoci a zůstává určitou dobu ochablé a v bezvědomí (resp. hlubokém spánku). Epileptický záchvat obvykle odeznívá samovolně během několika minut, bez nutnosti zásahu.

Primární intervence

- Jste-li v bezprostřední blízkosti dítěte, u kterého začal záchvat ve stoje nebo vsedě, je dobré pokusit se ho zachytit, než spadne na zem. Pokud již je na zemi, dát mu pod hlavu 1 vrstvu oblečení, mikinu nebo bundu, v lepším případě deku. Není cílem hlavu zvednout, jen zabránit poranění o zem.
- Odstranit z dosahu dítěte nebezpečné předměty nebo předměty, o které by se mohlo zranit.

- Zabránit ostatním dětem, aby se shromáždily okolo dítěte, u kterého probíhá záchvat. Odvedte je od dítěte v záchvatu a zajistěte jim bezpečí (dohled jiné osoby).
- Nikdy dítě v záchvatu nedržet násilím, pravděpodobně ho neudržíte. Pokud ho budete držet násilím, mohli byste mu ublížit.
- Nikdy se nesnažit dítěti otevřít násilím ústa či mu dát něco mezi zuby. Křeč za chvíli povolí. Dokud se křeč neuvolní, nemůžete nic dělat. Nebraňte záškubům a nesnažte se cokoli vkládat mezi zuby! Pokud dítě promodrává, je to způsobeno křečí dýchacích svalů, nikoli ucpáním dýchacích cest. Záchvat obvykle do několika minut odezní a dýchací funkce se spontánně obnoví. **Pokud záchvat spontánně neodeznívá do 2 minut, podejte S.O.S. medikaci – aplikujte celou dávku roztoku mezi tvář a dásně.**
- Zejména ve fázi končícího záchvatu může být dítě ještě chvíli v bezvědomí, potom je zmatené a dezorientované, mluvte na něj klidně a pomalu. Připomeňte mu, kde je a co se stalo. S dítětem setrvejte do návratu plného vědomí.
- Pokud se dítě pomočilo, je třeba je přikrýt a zabránit tak jeho možnému pocitu studu.
- Pokud bude porucha vědomí přetrvávat delší dobu, uložte dítě do zotavovací (stabilizované) polohy.
- Po prodělaném záchvatu může být dítě unavené, vyčerpané a může usínat. Nechte dítě odpočinout, a pokud je to potřeba, i vyspat.
- Jestliže se jedná o první záchvat dítěte neléčeného s epilepsií nebo záchvat trvá déle než 5 minut, volat záchrannou službu 155.

Následná intervence

- Třídní učitelka IHNEED informuje zákonného zástupce dítěte, potom ředitelku školy.
- Třídní učitelka, zajistí další práci s dítětem, jeho zákonnými zástupci či se třídou dle potřeby.

Šikana a extrémní projevy agrese

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrožit nebo zastrašovat jiné dítě, případně skupinu dětí. Je to cílené a opakované užití fyzických a psychických útoků jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině dětí, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím moderních komunikačních prostředků, především prostřednictvím internetu a mobilu (kyberšikana), v podmínkách MŠ zaměřená spíše na pedagoga. Odhalení šikany bývá někdy velmi obtížné i pro zkušeného pedagoga. Nejzávažnější negativní roli hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků.

Pedagog je svědkem šikany – brutálního násilí

Primární intervence

- Bezprostřední záchrana oběti – odvést okamžitě ze třídy nebo stranou dětí.
- Rychle domluvit spolupráci s ostatními pedagogy při šetření. Zahájit šetření situace.
- Pokračovat v pomoci oběti – dát oběti napít, dle potřeby zajistit lékařské vyšetření.
- Kontaktovat rodiče oběti.
- Dle závažnosti situace nahlášení příslušným institucím – policie ČR, OSPOD, případně porada s PPP.

Pedagog se o šikaně či brutálním násilím dozví

- Kontaktovat zákonné zástupce (ne v přítomnosti dítěte!) – ověřit si signály, nemluvit zatím o šikaně. Vyžádat si souhlas rodičů oběti k šetření, zdůraznit zájem o bezpečí dítěte!
- Nechat si podepsat souhlas s šetřením.
- Zajistit ochranu oběti.
- Ve spolupráci s pedagogy ve třídě nebo s členy preventivního týmu zahájit šetření.
- Nalézt, vytipovat si vhodné svědky. Vždy individuálně.
- Upozornit svědka na provádění zápisu. Zapisovat vše jmenovitě.
- Nenaléhat, nechat svědka říct to, co chce.

- Mít při vyšetřování třetí osobu proti obvinění ze strany rodičů.
- Vyslechnout agresory – individuálně. Provádění zápisu se jmény všech zúčastněných, přítomnost třetí osoby – jiný pedagog, ředitelka.

Agresorům zdůraznit:

- Šikana samotná není trestný čin, ale může vykazovat znaky některých trestných činů:
 - § 146 – ublížení na zdraví,
 - § 171 – omezování osobní svobody,
 - § 176 – útisk,
 - § 353 – nebezpečné vyhrožování.
- Potrestání agresorů – osobní účast rodičů na projednání případu po zjištění všech okolností rozhodných pro jeho vyřešení, vzájemná dohoda na případném potrestání.
- Práce s agresorem, popř. celým třídním kolektivem – poučení dětí, sledování situace ve třídě, monitoring.

Následná intervence

- Na prevenci šikany i při řešení jednotlivých případů spolupracují vždy zainteresovaní pedagogičtí pracovníci s ředitelkou školy a dalšími členy školního preventivního týmu. Nad žáky je zajišťován stálý dozor. Třídní učitelky jsou v pravidelném kontaktu s dětmi a zajímají se o jejich problémy a vzájemné vztahy. V případě konfliktů se pokouší zjistit příčinu a snaží se zamezit dalšímu rozvoji konfliktu.
- Prevence šikany je začleňována i do výuky nebo je zajišťována nejrozličnějšími programy prevence sociálně-patologických jevů.
- V případě podezření na šikanu každý pracovník školy neprodleně oznámí tuto skutečnost ředitelce školy.
- Ředitelka školy na podkladě kvalifikovaného odhadu stadia a formy šikany rozhodne, zda řešení zvládne škola sama, nebo si povolá odborníka specialistu.
- V případě prokázání šikany učitelka následně informuje rodiče agresora i rodiče oběti šikany.

Užívání tabákových výrobků, alkoholu a omamných látek

V prostorách školy a v celém jejím areálu, v době vzdělávání i na všech akcích školou pořádaných platí zákaz kouření (i elektronických cigaret), požívání alkoholu a konzumace, výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek.

Primární intervence

- Při přistižení dítěte je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
- Nežádoucí výrobek je třeba dítěti odebrat a zajistit.
- Pedagogický pracovník posoudí, zda dítěti nehrozí nějaké nebezpečí. V případě, že je ohrožen na zdraví nebo životě volá lékařskou službu první pomoci (155).
- Třídní učitelka nebo jiný pedagogický pracovník událost oznámí ředitelce školy, potom sepíše o události stručný záznam (datum, místo, čas, jméno dítěte ...), který založí do karty dítěte.

Následná intervence

- Třídní učitelka informuje zákonného zástupce dítěte.
- Při opakování vyrozumí škola orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) obce s rozšířenou působností – Mladá Boleslav.

Úraz

Školní úraz je úraz, který se stal dítěti při vzdělávání ve škole, při školních výletech, exkurzích a jiných akcích organizovaných školou. Školním úrazem není úraz, který se stal na cestě do školy a zpět.

Primární intervence

- Zjistit o jaké jde poranění – pokud jde jen o drobné poranění, ošetřit ho, popřípadě konzultovat se zdravotníkem školy.
- Při závažnějším poranění zavolat rychlou záchrannou službu 155.
- Informovat zákonné zástupce žáka – požádat je o převzetí dítěte.
- Informovat ředitelku školy.
- Provést zápis do knihy úrazů – do 24 hodin a předat vedení školy záznam o úrazu.

V případě, že se děti popraly a vzniklo zranění, postupujeme podobně jako při šikaně, tedy šetřením případu.

V případě, že **vznikne zranění, které bylo způsobeno úmyslně, může se jednat o přestupek na úseku občanského soužití.**

Školní přestupek – řešíme ve škole, vyrozumíme všechny dotčené osoby – zákonné zástupce, vyžaduje-li úraz delší hospitalizaci, pak i OSPOD nebo Policii ČR.

Krádež

Krádež věcí v hodnotě do 5 000,- Kč je přestupek proti majetku uvedený v § 50 přestupkového zákona č. 200/1990 Sb.

Pokud se přestupku proti majetku dopustí osoba mladší 15 let, není možné přestupek projednat u přestupkové komise, bude odložen.

Pokud se takový přestupek stal v době pobytu žáka ve škole, jednoznačně se jedná o porušení školního řádu.

Primární intervence

- Třídní učitelka nahlásí přestupek dítěte ředitelce školy a projedná ho s ní.
- Ředitelka projedná přestupek se zákonnými zástupci dítěte.
- V případě opakování přestupkového jednání u stejného dítěte nebo rozmáhání se krádeží informuje ředitelka školy Policii ČR. Opakované přestupkové jednání lze hlásit také na OSPOD.

Poškozování školního majetku (vandalismus)

Dojde-li ke škodě nižší než 5 000,- Kč, může se jednat o přestupek. Vyšší škoda zakládá podezření na spáchání trestného činu. Pokud se přestupku dopustilo dítě mladší 15 let, nelze případ řešit u přestupkové komise, bude odložen. Pokud se tento přestupek stal v době pobytu dítěte ve škole, jednoznačně jde o porušení školního řádu.

Primární intervence

- Třídní učitelka nahlásí přestupek ředitelce školy.
- Ředitelka projedná přestupek se zákonnými zástupci dítěte. Včetně případných sankcí.
- V případě opakování vandalismu u stejného dítěte nebo rozmáhání se těchto projevů ve škole informuje ředitelka Policii ČR.

Zanedbávání povinné předškolní docházky

Může jít o závažnější případy liknavosti rodičů dítěte, kteří nedbají o to, aby dítě na povinné předškolní vzdělávání docházelo. Může se jednat o podporu zahálčivého způsobu života ze strany rodičů. Když dítě nedochází na povinné předškolní vzdělávání a nemá řádně omluvené absence, jedná se o záškoláctví.

Postup omlouvání povinné docházky předškolních dětí a co dělat v případě neomluvené absence je stanoven ve školním řádu v bodě 8.

3. OZAMOVACÍ POVINNOSTI ŠKOLY

- Vždy, když dojde při poskytování školních služeb k nějakému protiprávnímu jednání anebo k jednání, které bylo významně nebezpečné pro děti (přestupek, trestní čin apod.), má škola oznamovací povinnost.

- Každý pedagog má povinnost přezít trestný čin jeho včasým oznámením ředitelce školy, která v případě potřeby kontaktuje Policii ČR nebo jiný orgán.
- Ředitelka školy má povinnost ohlásit na OSPOD všechny skutečnosti, které nasvědčují tomu, že **dítě je v ohrožení, že ho ohrožuje někdo jiný, nebo že ohrožuje svým chováním samo sebe**. Oznámení provede bez zbytečného odkladu.
- Oznamují se tyto skutečnosti: násilí, loupež, vydírání nebo utiskování, pronásledování, ničení osobních věcí, omezování osobní svobody.
- V případě neoznámení nebo nepřekažení trestného činu je možný trestní postih odnětí svobody až na tři roky, nebo finanční pokuta do výše 50 000,- korun pro školskou právnickou osobu.
- Pro vlastní školní šetření i pro oznámení věci je nutné vést přesnou dokumentaci o případu.

Vybrané webové stránky:

Bezpečně na internetu nebo jinak on-line

www.bezpecny-internet.cz

www.bezpecne-online.cz

www.napisnam.cz

www.i-bezpecne.cz

Linky pomoci

www.horkalinka.cz

www.linkabezpeci.cz

<https://linkapsychickepomoci.cz/chat/>

Psychologická poradna

<https://mojra.cz/>

Pomoc při psychických potížích

<https://nepanikar.eu/>

Pomoc školám

www.minimalizacesikany.cz

www.sikana.cz